

Guia d'Activitats d'Educació Ambiental l'Aresta- El Garrofer

l'aresta el Garrofer

ÍNDEX

1. Presentació
2. Equip tècnic
3. Proposta recomanda d'activitats per cicle
4. Activitats de la guia
5. Contacte

PRESENTACIÓ

Guia d'Activitats d'Educació Ambiental de L'Aresta i El Garrofer

A continuació us presentem una guia d'activitats d'educació ambiental desenvolupada per un **equip tècnic experimentat**, amb una gran formació i experiència en aquest àmbit.

Aquestes activitats van destinades **a tots els centres educatius** amb l'objectiu de **treballar l'educació ambiental** i vetllar perquè aquesta sigui una competència transversal en tot els cicles educatius. Aquesta guia ofereix un ampli ventall d'activitats i recorregut segons el cicle educatiu.

Valors

Totes les activitats d'aquesta guia fomenten l'experimentació, el treball en equip, la transdisciplinarietat, la sensibilització a la natura i la creativitat. Fomentem el coneixement del nostre entorn, la recerca, l'experimentació i l'anàlisi de resultats de forma cooperativa en tots els tallers.

Metodologia

A les activitats d'aquesta guia empram metodologies participatives en les que els infants són el centre de l'aprenentatge i de les tasques i accions que se'n deriven. L'equip tècnic és el canal d'assessorament, acompanyament i l'encarregat de proporcionar eines concretes per al bon funcionament de les activitats previstes.

Els participants són els agents actius en les diferents dinàmiques i activitats, no són agents passius i receptors, sinó que es vetlla per l'apoderament de cadascun dels membres.

Partim de dinàmiques lúdiques i engrescadores que facilitin la reflexió i creació d'opinió personal tot promovent el diàleg i

posteriorment concretant els continguts treballats i reflexionats.

Vetllem per la pertinença de grup, tot afavorint la diversitat dins d'aquesta i la cohesió dels membres amb un fort sentiment de pertinença.

Oferim la transmissió d'informació, promovent el pensament crític, l'escolta tolerant, la consciència d'un mateix i del seu entorn i el debat respectuós.

Partim de les experiències dels participants i de la realitat concreta d'aquests, per generar un procés creatiu de reflexió i anàlisi crítica sobre temes concrets tot aportant noves eines i idees per actuar.

EQUIP TÈCNIC

Patrícia Homs

És biòloga, té els màsters en ecologia i en antropologia i és doctora en filosofia per la Universitat de Barcelona. Des de fa més de deu anys, es dedica a la comunicació científica adreçada especialment a infants i joves. Actualment, és sòcia treballadora de L'Aresta, una cooperativa dedicada a la producció, educació, recerca i dinamització agroecològica. El projecte educatiu de l'entitat híbrida pràctiques científiques, artesanes, pageses, ramaderes, artístiques i de cooperació social, a través de metodologies participatives i del foment de l'aprenentatge actiu. L'objectiu del programa educatiu de L'Aresta és visibilitzar els processos de producció, elaboració, distribució i consum d'aliments i les comunitats que tenen cura de l'entorn i posen la sostenibilitat de la vida en el centre.

L'Aresta
Educació Agroecològica

Mireia Maluenda Niubó

És pedagoga i té el títol de directora en el lleure. Forma part de l'empresa Descoberta, projectes educatius, culturals i de lleure al Penedès i Garraf. Amb més de quinze anys d'experiència amb estades escolars a diferents cases de colònies i espais del territori amb un fort component d'educació ambiental en moltes de les activitats que es porten a terme a Cal Mata juntament amb la Fundació Marta Mata, adquirint i creant material pedagògic afí a la metodologia de Marta Mata i moviment de renovació pedagògica. A la casa de colònies Can Foix amb els programes d'escola de mar i natura com a centres de treball per les escoles que hi fan estada i Can Pere amb projectes pedagògics de granja-escola, cooperativa de consum ecològic i descoberta del parc del Garraf. Actualment a banda lidera i coordina els següents projectes socioeducatius: coordinació i suport al Casal de Joves de Segur de Calafell, dinamitzadora del Consell d'Infants de Montcada i Reixac, coordinació del Pla de Participació Ciutadana del Pla de Barris per l'Ajuntament de Barcelona, dinamitzacions i creació d'activitats educatives a la Confraria de Pescadors de Calafell, animadora de contes teatralitzats per l'OAM Fundació Castell de Calafell.

Pedagoga

Mercè Jané Bidó

És biòloga, té el Màster en Medi Ambient (MMA) de la Universitat de Girona (UdG). Fa més de deu anys que desenvolupa la seva tasca professional en els àmbits de la comunicació i l'educació ambiental. En els últims anys, a banda de dedicar-se a la criança, ha creat la consultoria ambiental: El Garrofer, a través de la qual continua desenvolupant projectes d'educació i comunicació ambiental i, també, crea activitats de turisme sostenible lligades a l'enoturisme i al paisatge.

El Garrofer

PROPOSTA RECOMANADA D'ACTIVITATS PER CICLE

EDUCACIÓ FORMAL

CICLE	ETAPA	CURS	ACTIVITAT
EDUCACIÓ INFANTIL	1r Cicle d'educació infantil	P0 - P2	Descoberta de l'entorn 1
	2n Cicle d'educació infantil	P3 - P5	Descoberta de l'entorn 2
EDUCACIÓ PRIMÀRIA	Cicle inicial (6-8 anys)	1r 2n	Les "R" dels residus
	Cicle mitjà (8-10 anys)	3r 4t	Descobrim el paisatge
	Cicle superior (10-12 anys)	5è 6è	El sol: un ecosistema viu Comprem amb el cap
EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA	1r d'ESO (12-13 anys)		L'Escamot energètic
	2n d'ESO (13-14 anys)		
	3r d'ESO (14-15 anys)		L'aigua, l'or del futur
	4t d'ESO (15-16 anys)		
BATXILLERAT	1r de Batxillerat (16-17 anys)		Mobilitzem-nos!
	2n de Batxillerat (17-18 anys)		
TRANSVERSAL	De 1r a 2n de Batxillerat (recomanada per a 3r de primària)		Les Madrigueres

PROPOSTA D'ACTIVITATS EDUCATIVES

DESCOBERTA DE L'ENTORN 1

Activitat 01

NIVELL EDUCATIU: 1r cicle d'educació infantil / PO-P2

DURADA: 1 hora

LLOC DE REALITZACIÓ: Aula i/o pati de la llar d'infants

RESUM

Mitjançant tres racons amb paneres de material natural descobrirem l'entorn de casa nostra. Els racons estan organitzats a partir de tres entorns concrets, el mar, conreus i muntanya. A partir de la lliure manipulació descobrirem els elements més emblemàtics del nostre entorn. L'activitat pretén aproximar als infants més petits a l'entorn més immediat i despertar la curiositat pels elements de la natura.

CONTINGUTS

- El mar i la platja
- Els conreus concrets del Penedès: garrofer, ametller, olivera i vinya
- Les plantes aromàtiques del bosc mediterrani

PROCEDIMENTS

- Experimentació sensorial amb elements naturals
- Narracions curtes amb titella i sons naturals
- Exercicis d'expressió emocional
- Interrelació amb els altres membres del grup

DESCOBERTA DE L'ENTORN 2

Activitat 02

NIVELL EDUCATIU: 2n cicle d'educació infantil / P3-P5

DURADA: 2 hores

LLOC DE REALITZACIÓ: Aula i/o pati de l'escola

RESUM

Descobrirem el nostre entorn a partir de quatre activitats concretes. A partir de racons amb material natural descobrirem l'entorn de casa nostra, el mar i la platja, el conreu i el bosc mediterrani. Un conte ens farà viatjar per racons concrets del nostre paisatge, racons que tenen sons característics i finalment construirem jardineres per plantar les plantes aromàtiques més típiques del nostre entorn. L'activitat pretén aproximar als infants a l'entorn més immediat i despertar la curiositat pels elements de la natura.

CONTINGUTS

- El mar i la platja
- Els conreus concrets del Penedès: garrofer, ametller, olivera i vinya
- Les plantes aromàtiques del bosc mediterrani

PROCEDIMENTS

- Experimentació sensorial amb elements naturals
- Narració i interpretació del conte "El gran viatge de Gotablava i Gotaverda"
- Exercicis d'interpretació de sons de la natura
- Dinàmiques d'expressió verbal
- Taller manual i de construcció
- Treball en equip

LES “R” DELS RESIDUS

Activitat 03

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: Cicle Inicial / 6 a 8 anys

DURADA: Opció 2 sessions de 2 hores / Opció 1 sessió de 2 hores

LLOC DE REALITZACIÓ: Aula i/o espais comunitaris de l'escola

RESUM

A través de les 5R (reduir, reparar, reutilitzar, reciclar i responsabilitzar) coneixerem les diferents accions que podem dur a terme per gestionar els nostres residus d'una forma més sostenible. Aprendre a ser bons negociadors per reparar bicicletes, treballant el concepte de l'intercanvi, elaborarem jocs amb material reciclat, prendrem consciència de la càrrega que suposa la gestió de l'elevada generació de residus en el nostre dia a dia, a la vegada que assolirem competències en la correcta separació en origen dels residus. Finalment ens convertirem en agents responsables i propositius i proposarem un pla d'acció per millorar la gestió de residus tant a nivell de centre com a casa.

CONTINGUTS

- Els residus
- El reciclatge
- Els embalatges
- Les 5R dels residus

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Exercicis analítics i d'observació
- Joc estratègic i de negociació amb la resta de participants
- Taller manual i plàstic
- Dinàmiques d'habilitats motrius i joc de relació de conceptes
- Exercicis d'expressió verbal, comunicatius i de creació de propostes de millora.

DESCOBRIM EL PAISATGE

Activitat 04

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: Cicle Mitjà / 8 a 10 anys

DURADA: Sortida de mig dia

LLOC DE REALITZACIÓ: Excursió per l'entorn natural més proper al centre

RESUM

Mitjançant una caminada per l'entorn proper del centre coneixerem i identificarem els diferents tipus d'elements i taques del paisatge, els seus usos, quin és l'impacte que exercim sobre seu i com aquest ha evolucionat al llarg del temps. Els alumnes també identificaran algunes de les plantes i també els conreus més típics del municipi. Aquesta activitat promou la posada en valor d'un element patrimonial de primer ordre com és el paisatge.

CONTINGUTS

- Els elements del paisatge
- Les característiques dels ambients naturals del municipi
- Les eines de mesura d'estudi del paisatge
- La transformació del paisatge segons les necessitats de les persones
- La petjada ecològica
- La importància de la conservació dels sòl

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Caminar i moure's per la natura
- Dinàmiques de participació amb la ciutadania
- Exercicis d'observació, deduccions i emissió d'hipòtesis
- Observació i identificació d'espècies de plantes del bosc mediterrani
- Exercicis d'expressió verbal, interpretació del paisatge i relació de conceptes.

EL SÒL: UN ECOSISTEMA VIU

Activitat 05

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: Cicle superior / 10-12 anys

DURADA: Sessió 1. Activitat de preparació: 35 min (sense educadora)
Sessió 2. Taller experimental: 1 h 30 min
Sessió 3. Taller experimental: 1 h 30 min

LLOC DE REALITZACIÓ: Pati de l'escola o laboratori

RESUM

Cada any hi ha menys superfície de sòl fèrtil a la terra. La tala d'arbres, la construcció en terrenys fèrtils o l'erosió per pluges torrencials contribueixen a aquesta pèrdua de sòl conreable. En aquest taller investiguem les propietats i característiques dels diferents tipus de sòl a través d'experiments que ens ajudaran a aprendre alguns dels processos fisicoquímics i biològics que ocorren en el sòl. Finalment, introduïm de forma pràctica algunes tècniques agrícoles que afavoreixen la cura del sòl.

CONTINGUTS

- Composició i característiques del sòl
- Processos d'erosió
- Matèria orgànica i humus
- Vida en el sòl
- Fertilitat del sòl
- Agricultura ecològica
- Treball en equip i experimentació

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Taller participatiu
- Recerca
- Experimentació
- Mètode científic

COMPREM AMB EL CAP

CONSUM RESPONSABLE I CONSCIENT

Activitat 06

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: Cicle Superior/ 10-12 anys

LLOC DE REALITZACIÓ: Aula i sortida al Vendrell

DURADA:

Sessió 1. Activitat de preparació:
1 h 30min

Sessió 2. Sortida: 2 h 30min

Sessió 3. Taller a l'aula: 2 h

RESUM

Investigarem el nostre entorn per analitzar com s'han produït i d'on procedeixen alguns aliments bàsics, com els tomàquets o les taronges, que trobem en els diferents comerços del poble (mercat, supermercat, botiga, etc.). Aquesta activitat promou el consum responsable, el coneixement dels productors locals i les organitzacions que vetllen per una producció agroalimentària justa social i ambientalment. Els alumnes també aprendran a interpretar l'etiquetatge d'alguns aliments per conèixer el seu origen i com han estat produïts.

CONTINGUTS

- El consum responsable
- L'etiquetatge dels productes
- Les enquestes i eines estadístiques
- El sistema agroalimentari
- L'agricultura ecològica

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Taller participatiu
- Sortida de coneixement de l'entorn
- Anàlisi estadística
- Comunicació científico-artística dels resultats

L'ESCAMOT ENERGÈTIC

AUDITORIA ENERGÈTICA DE L'AULA

Activitat 07

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: 1r i 2n d'ESO/ 13-15 anys

DURADA: 2 hores

LLOC DE REALITZACIÓ: L'aula i el centre escolar (en cas que hi hagi alguna instal·lació d'energia renovable al centre)

RESUM

Mitjançant un estudi del consum energètic de l'aula prendrem consciència de la nostra dependència de l'energia, de la quantitat d'energia que consumim en el nostre dia a dia, d'on prové i com es transforma i quines són les seves conseqüències en el nostre entorn.

CONTINGUTS

- L'energia i la seva relació amb el canvi. Valoració del paper de l'energia en la vida quotidiana
- Els impactes ambientals i socials relacionats amb el cicle energètic
- El consum, ús i gestió energètica de l'aula i del centre
- L'estalvi i eficiència energètica. Aplicació de mesures en el propi centre
- Consciència de la responsabilitat en la presa de decisions
- Sensibilització per a la protecció del medi ambient

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Exercicis analítics, d'observació i emissió d'hipòtesis
- Exercicis d'expressió verbal, comunicatius i de creació de propostes de millora
- Treball en equip

L'AIGUA, L'OR DEL FUTUR

COOPERACIÓ I CONFLICTE ENTORN DE L'AIGUA

Activitat 08

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: 3r i 4t d'ESO / 14-16 anys

DURADA: Sessió 1. Activitat de preparació: 30 min (sense educadora)
Sessió 2. Taller de consum responsable i aigua virtual: 1 h 30 min
Sessió 3. Taller científico-artístic: 2 h
Sessió 4. Visionat i debat sobre conflictes entorn l'aigua: 1 h 30 min

LLOC DE REALITZACIÓ: Aula amb ordinadors, aula d'art (opcional) i aula amb projector

RESUM

Malgrat que el nostre planeta es caracteritza per contenir una gran quantitat d'aigua, només el 3% és dolça i, només un 1% d'aquesta és aprofitable per als organismes terrestres del planeta i, especialment, per a les persones, ja que la resta és aigua subterrània o es troba en estat sòlid en forma de gel a les muntanyes o als pols. D'aquesta manera, l'aigua és un recurs limitat amb un cicle tancat. Amb aquesta activitat prenem consciència no només del nostre consum diari d'aigua sinó també de l'aigua que es necessita per produir allò que consumim: l'aigua virtual. D'altra banda, reflexionarem sobre algunes de les problemàtiques i conflictes internacionals relacionats amb l'aigua per tal de promoure la cooperació en la gestió d'un bé comú.

CONTINGUTS

- Cicle de l'aigua i tractament d'aigües residuals
- Consum responsable de l'aigua
- Petjada hídrica
- Aigua virtual
- Problemàtiques en la gestió de l'aigua
- Conflictes internacionals relacionats amb l'aigua
- Treballar en equip i resolució de conflictes

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Taller participatiu
- Comunicació científico-artística
- Visionat
- Debat

MOBILITZEM-NOS!

MOBILITAT SOSTENIBLE I SEGURA

Activitat 09

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: 1r i 2n de BAT / 16-18 anys

DURADA: 2 hores

LLOC DE REALITZACIÓ: Una cruïlla molt transitada propera al centre i el mateix centre. Una aula amb ordinadors i pissarra.

RESUM

Mitjançant un petit estudi de mobilitat al voltant del centre educatiu coneixerem el concepte de mobilitat sostenible, una alternativa al model actual dominant, on els desplaçaments per feina o per oci es duen a terme mitjançant transport motoritzat que utilitza els combustibles fòssils per desplaçar-se i la combustió dels quals és la causa principal d'un dels problemes ambientals de major magnitud als quals ens enfrontem: el canvi climàtic.

CONTINGUTS

- La mobilitat
- Els impactes ambientals i socials relacionats amb el transport. El canvi climàtic i la contaminació atmosfèrica
- El model de mobilitat que predomina al voltant del centre
- La mobilitat sostenible. Aplicació de mesures en el propi centre
- Consciència de la responsabilitat en la presa de decisions
- Sensibilització per a la protecció del medi ambient

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Exercicis de diagnosi, d'observació i emissió d'hipòtesis
- Exercicis d'expressió verbal, comunicatius i de creació de propostes de millora
- Treball en equip

LES MADRIGUERES

L'ÚLTIMA FINESTRA AL MAR

Activitat 10

NIVELL EDUCATIU RECOMANAT: Transversal. El contingut s'adaptarà als diferents nivells educatius. Activitat recomanada per a alumnes de 3r de primària.

LLOC DE REALITZACIÓ: Les Madrigueres

DURADA: Sortida de mig dia

RESUM

Mitjançant una visita a Les Madrigueres coneixerem les característiques i la importància d'aquest espai natural. Ens divertirem observant i fent creacions artístiques amb les espècies de flora i fauna més característiques de la zona, a la vegada que prendrem consciència del valor de l'espai i de la necessitat de la seva conservació.

CONTINGUTS

- Les Madrigueres
- Les zones humides litorals com a ecosistema: biodiversitat i fragilitat
- Hàbitats: les zones dunars i les llacunes litorals
- Flora i fauna característica de zones dunars i llacunes litorals
- Espècies invasores
- Conservació d'hàbitats
- Sensibilització per a la protecció del medi ambient

PROCEDIMENTS

- Explicacions a càrrec de l'educador/a
- Caminar i moure's per la natura
- Observació i identificació d'espècies i hàbitats de l'espai
- Acció de conservació: plantada de llavors o extracció de plantes invasores
- Taller manual i plàstic

CONTACTE

Contacta amb L'Aresta i El Garrofer

Per a més informació o contractació de les activitats, contacta amb nosaltres a:

arestaeducacio@gmail.com

o al 635 081 600 (Pati)

o 686 018 860 (Mercè)

